

Sølvi Winther Olsen, kommunulækni:

Ítróttur eigur fyrsta pláss

- á prioriteringslistanum í fólkskúlanum. Tað er treytin fyri góða heilsu og lívinnihald frameftir

Tað er skelkandi at hoyra tíðindini, at ítróttartímin skal avtakast í framhaldsdeildini í fólkskúlanum, sigur Sølvi Winther Olsen, kommunulækni, í sambandi við skrivningina í Sosialinum í gjár, har vit umrøddu ætlanirnar at broyta fólkskúlalógina soleiðis, at ítróttur, sum hevur verið kravd lærugrein, nú skal gerast valfak, og ætlanina at gera søgu, landalæru og lívfrøði til kravdar lærugreinar.

WHO heilsustovnurin

Sølvi Winther Olsen: - Henda broyting í fólkskúlalógini er ætlanin at gera, í sama andadrátti sum heilsustovnurin WHO hevur sett heilsu-mál á skránnu, við setninginum: Góða heilsu ár 2000.

- Tað er burturvíð, tí vit hava hópin av kanningum og granskingum sum prógva, hvussu umráðandi tað er hjá fólki íðka onkran ítrótt ella líkamsrørslur, fyri ikki at fáa sjúkurl, sum standast av forkálkningi.

Kanningar vísa eisini, at bæði kvinnur og menn verða rakt av slíkum sjúkum, og at sjúklingarnir vaksa í tali og gerast yngri og yngri, sum árin ganga.

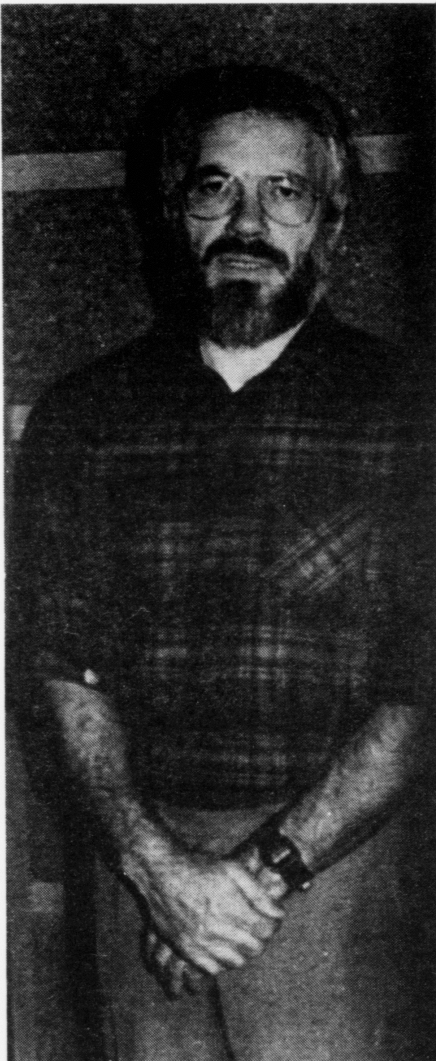
Hetta er sjúklingar, sum frameftir fara at taka pláss upp á sjúkrahúsum til kostnaðarmiklar viðgerðir.

Hetta er tí talan um ein samfelagsspurning, sum er nógv meira álvarsamur enn upprunaliga mett.

Láglønt ringast fyrri

Kanningarnar vísa eisini, at sjúkurl í samband við forkálkning eru klassa-býttar. T.v.s. at tey lágløntu eru nógv meira útsett at fáa slíkar sjúkurl, enn tann meira menti, sum ikki tykist at verða so hart raktur av forkálkningi.

Einasta fyribyrgjandi tiltak móti hesum sjúkum er rørsla og líkams-



venjingar.

- Tey, sum ikki íðka ítrótt eru sostatt framtíðar sjúklingar, sum vaksa í tali og gerast altsamt yngri.

Einasta fyribyrgjandi eru líkamsvenjingar frá barnsbeini av, og at skapa áhugan fyri at íðka ítrótt. Her er skúlin ein upplagdur og neyðugur møguleiki,

Sølvi Winther Olsen, lækni: - Tað er burturvíð at avtaka ítróttartíman í framhaldsdeildini, tá nógvur og gjøllur kanningar vísa, at fólk alt meira og yngri fáa sjúkurl, sum standast av forkálkningi, - serliga tá vit samstundis víta, at líkamsrørslur og venjing er einastu ráðini móti somu sjúkum.

heldur Sølvi Winther Olsen.

Neyðugt at venja børnini

- Fyri at duga at gera venjingar, er neyðugt við hollari tillaging, tí heilin skal læra at gera ávisar rørslur. Tað skal gerast fleiri ferðir og upp í saman, tí annars er eingin dugur í venjingini.

- Neyðugt er tí at gera slíkar venjingar fleiri ferðir um vikuna, við tí í hyggju, at barnið skal kenna tað sum eina náttúrliga trongd at íðka onkrar rørslur, fyri at kenna seg líkamliga og sálarliga væl í gerandisdegnum.

10 ára gomul hava vøddapínu

- Tað er syrgiligt at verða vitni til, at 10 - 12 ára gomul børn koma til læknan við vøddapínu, av tí sita ov still, og ikki fáa rørsluvenjingar. Tað er ikki lógíð, tá vit hugsa um, at børnini sita í skúlanum, sita t.d. framman fyri sjónvarpið heima, verða koyrd aftur og fram í skúla og aðrastaðni tey ferðast.

- Hvussu ofta sært tú børn og ungfólk ganga til og frá á gøtuni? Børnini verða lærd upp til at sita still og vera óvirkin allan sólaríngin, spyr Sølvi Winther Olsen.

Ætlanin er avtaka ítróttartíman er grundað á at børnini ikki fáa nóg góðan kunnleika til almenn fak sum søgu, landalæru og lívfrøði. Er tað ikki meira umráðandi, at børnini fáa hesa frálæru?

- Eg haldi, at tað í fyrstu at luga er meira umráðandi at læra líkamsrørslur, tí seinni er hópin av møguleikum at læra almennu fakini.

Almennu fakini kunnu biða

- Tað er ikki neyðugt at vera lækni fyri at síggja týðningin í at børnini læra líkamsvenjingar, men eg kann eins væl siga hetta sum menniskja, familjupápi og borgari í einum framkomnum landi.

- Tað at læra líkamsvenjingar, er umráðandi fyri heilsuna og lívsvirði frameftir, og tí eigur tað at standa ovast á prioriteringslistanum í skúlanum, sigur Sølvi Winther Olsen at enda.

Dagny

Framhald av síðu 10

vanligt. T.d. broytt ein kommuna afturlagingartíðirnar í barnagarðin til kl. átta á kvøldi.

Bert 14 dagar seinni høvdu flestu foreldur gjørt brúk av hesum tilboði og tóku ikki børnini heim fyrr enn kl. 20, men tey vóru kortini heima úr arbeiði um somu tíð sum áður. Hetta prógvar at foreldur ikki tíma at taka sær av børnunum. Tey sótu heldur heima og hugdi at sjónvarpi, ístaðin at vera saman við børnunum, hetta tíðarskeið.

Eisini hevur verið roynt at fáa foreldrinum at sýna áhuga fyri, hvussu barnagarðurin virkar, - út frá teimum sjónarmiðum, at foreldrinum skuldu hava ávirkan á dagliga arbeiði á stovnum.

- Úrslitið varð, at heili 78% av foreldrunum heldur valdu at sita heima, enn at fara á foreldrafund í barnagarðinum.

- Hinvegin so var eingin trupulleiki hjá foreldrunum at skaffa barnagetu, um tey vóru boðin í býin. Niðurstøða: foreldrinum hildu ikki at foreldrafundurin í barnagarðinum var so týðningarmikil, at tey skaffaðu sær daddu hesa lútuna.

Hvørjar avleiðingar hava hesi viðurskiðir fyri barnið?

- Avleiðingin hevur verið, at børnini eru ov nógv latin yvir til sín sjálvs. Tey eru ongantíð inni tá tey verða stórr, ganga til

fimleik, ítrótt, á frítíðarheim o.s.fr. Tey hava stutt sagt ikki lært at vera saman við tilkomnum fólki.

Velja valdsfilmar, porno og sex

Tað hevur við sær, at tey ganga í sínum egna heimi, sum oftani er avskeplaður og óveruligur, og tey duga als ikki at seta spurningar fram, sum hava við veruliga lívið at gera.

Kanningar vísa eisini, at børn uppala seg sjálvi, og halda, at veruleikin er at finna í sjónvarpinum. Vit víta eisini at tey helst hyggja at valdsfilmmum, filmum um yvirgangsmenn, porno og filmar, sum á annan hátt snúgv seg um sex, har kenslurnar als ikki fáa innivist.

Hvørji ráð vilt tú geva foreldrum, sum skulu uppala síni børn á besta hátt?

- Foreldrinum skulu vera avgjörd og seta barninum eitt mark, sum tað skilur er til barnsins besta.

- Harnæst geva barninum hópin av kærleika, sum tað ongantíð fær av nógv av, tosa við tey o.s.fr.

- Foreldrinum mugu ásanna, at tilvíska eigur at verða tikin fram um óvitsku og líkasælu. Tað er m.a. hetta eg vildi siga føroyskum foreldrum, sigur Ole Flemming Pedersen at enda.

Orð: Dagny
Mynd: J.K.Vang

Hondbólturinn á Hálsi í dag

Kl. 11.00 Kyndil b—TB
Kl. 12.00 Neistin b—Stjørnan
Kl. 13.15 H71—StÍF
kl. 14.20 H71—Stjørnan
Kl. 15.30 Kyndil a—Stjørnan
Kl. 17.00 Kyndil—Neistin
Kl. 18.10 Neistin—Skála
Kl. 19.20 VB—EB

dreingir 16 ár
III d. kvinnur
m. ungl.
III d. menn
dreingir 16 ár
I d. menn
I d. kvinnur
V d. menn

Bassa kappingin '92

Mánadagin 16. mars í Gundadalsh.

Kl. 15.00 Neistin a—Kyndil a
Kl. 15.30 Neistin b—Kyndil b
Kl. 16.00 Neistin—Kyndil
Kl. 18.00 Neistin—Kyndil
Kl. 19.00 Kyndil—Neistin
Kl. 20.00 Kyndil—Neistin
Kl. 21.10 Kyndil—Neistin

dreingir 10 ár
dreingir 10 ár
gentur 10 ár
gentur 16 ár
dreingir 16 ár
kv. ungl.
m. ungl.